

Spis treści

Część 1

Wstęp	9
1. Społeczna przestrzeń bezrobocia	15
Strukturalny obraz bezrobocia w Polsce	19
Bezrobocie w Polsce na tle Unii Europejskiej (na przykładzie Niemiec)	23
Bezrobocie w Polsce i Niemczech – aspekt kulturowy	25
Znaczenie pracy w życiu człowieka	27
Różne oblicza bezrobocia	31
2. Wsparcie społeczne jako warunek prawidłowego funkcjonowania człowieka w sytuacji bezrobocia	34
Wsparcie otrzymywane vs wsparcie postrzegane	36
Koncepcja Banku Wsparcia Społecznego, (<i>Concept of Social Support Bank</i>)....	37
Modele wsparcia społecznego	38
Dyskusyjna rola wsparcia społecznego	39
Adekwatność otrzymywanego wsparcia społecznego	40
Regulacyjna rola wsparcia społecznego w sytuacji bezrobocia	42
Wsparcie społeczne i jego związek z samooceną	42
Koncepcja twardości (<i>hardiness</i>) Kobasy w kontekście wsparcia społecznego.	45
3. Zaradność i bezradność	49
Fazowy model reakcji na bezrobocie	50
Podłoże aktywności zaradczej	51
Zachowania ukierunkowane na poszukiwanie pracy (<i>job search behaviour</i>) jako rodzaj radzenia sobie z bezrobociem	53
Efekty poszukiwania pracy	56
Predyktory podejmowania zachowań ukierunkowanych na poszukiwanie pracy	57
Samoocena	58
Twarda osobowość (<i>hardy personality</i>) w obliczu braku zatrudnienia	60
Percepcja perspektyw zawodowych a aktywność zaradcza	61
Teoria oczekiwań i wartości (<i>expectancy-value theory</i>) Feathera	
– rola stosunku wobec pracy w procesie jej poszukiwania	62
Wsparcie społeczne a zachowania ukierunkowane na poszukiwanie pracy	65
Modele pomocy	67

Część 2

Rola wsparcia społecznego w zaradności osób bezrobotnych na przykładzie Polski i Niemiec.....	73
1. Problem badawczy	75
Narzędzia badawcze	80
Kwestionariusz do badania wsparcia społecznego w sytuacji braku pracy...	80
Kwestionariusz do badania zachowań człowieka w sytuacji bezrobocia	81
Skala postaw wobec pracy i percepcji perspektyw jej znalezienia	82
Kwestionariusz samooceny (P.T. Bartone, tłum. R. Cieślak)	83
Skala samooceny Rosenberga	83
Metoda autonarracji.....	84
Organizacja badań w polskiej próbie.....	84
Przebieg badań w próbie niemieckiej	86
2. Analiza wyników badań przeprowadzonych na gruncie polskim	90
Wsparcie społeczne otrzymywane w badanej grupie	91
Poziom nieadekwatności otrzymywanego wsparcia społecznego	92
Kierunek nieadekwatności otrzymywanego wsparcia społecznego	94
Charakterystyka zachowań ukierunkowanych na poszukiwanie pracy wśród badanych bezrobotnych.....	100
Otrzymywane wsparcie a zaradność osób bezrobotnych	103
Wsparcie społeczne a poszukiwanie pracy	105
Wsparcie społeczne a cechy podmiotowe	106
Charakterystyki podmiotowe a szukanie pracy	109
Oddziaływanie postaw wobec pracy	110
Zmienne demograficzne.....	111
Podsumowanie.....	111
Wnioski.....	112
3. Wyniki badań porównawczych i ich interpretacja	119
Charakterystyka porównawcza otrzymywanego wsparcia społecznego.....	121
Poziom nieadekwatności otrzymywanego wsparcia społecznego	124
Kierunek nieadekwatności otrzymywanego wsparcia.....	126
Charakterystyka zachowań ukierunkowanych na poszukiwanie pracy wśród osób badanych.....	131
Otrzymywane wsparcie a zaradność niemieckich bezrobotnych	133
Wsparcie społeczne a poszukiwanie pracy	136
Wsparcie społeczne a cechy podmiotowe	137
Charakterystyki podmiotowe a szukanie pracy	140
Oddziaływanie postaw wobec pracy.....	141

Zmienne demograficzne.....	141
Podsumowanie.....	142
Wnioski z badań porównawczych.....	142
 4. Badania uzupełniające analiza autonarracji.....	 148
Wprowadzenie do problematyki badań.....	148
Problem badawczy.....	150
Organizacja badań.....	151
Osoby mniej zaradne	151
Wsparcie i wspierający inni	152
Perspektywa przyszłości i działalność na rzecz zatrudnienia.....	155
Osoby zaradne	156
Ocena własnych perspektyw i aktywność zaradcza	157
Wsparcie i wspierający inni	158
Wnioski	160
 5. Konkluzje.....	 164
Implikacje praktyczne.....	170
Wskazówki dotyczące dalszych badań	171
Podziękowania	172
Literatura	173
Aneksy	184

Wsparcie społeczne a zaradność człowieka w sytuacji bezrobocia

Bezrobocie dotyczy licznej części społeczeństwa, niezależnie od wieku, poziomu wykształcenia czy miejsca zamieszkania. Analiza tego zjawiska w ujęciu psychologicznym pokazuje ogromne znaczenie posiadania zatrudnienia w życiu człowieka.

Osoby poszukujące pracy spotykają się często z permanentną negacją ze strony potencjalnych pracodawców, przez co mogą po pewnym czasie zaprzestać podejmowania dalszych starań. Dlatego tak ważne staje się wsparcie społeczne, jako niezbędny element prawidłowego funkcjonowania osób bezrobotnych.

Analizowane jest wsparcie instytucji państwowych, społecznych i charytatywnych oraz osób z otoczenia i rodziny. Autorka przedstawia nie tylko pozytywne efekty wsparcia społecznego udzielanego osobom poszukującym pracy, ale także sytuacje, w których uzyskiwane od innych wsparcie oddziałuje negatywnie na osobę bezrobotną.

Praca uzyskała I nagrodę w konkursie na najlepsze prace magisterskie i doktorskie w dziedzinie pracy i polityki społecznej, organizowanym przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, pod patronatem Ministra Pracy i Polityki Społecznej.